



Kansalaisuushakemuksen käsittelyn viipyminen

KANTELU

Kantelija on 11.7.2025 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelussa arvostellut kansalaisuushakemuksensa pitkää käsittelyaikaa. Kantelija oli kantelun liitteestä ilmenevän mukaan hakenut kansalaisuutta 6.3.2023, mutta hän ei ilmoittamansa mukaan ollut vielääkään saanut päätöstä.

Apulaisoikeusasiamies on 26.8.2025 siirtänyt kantelun oikeuskanslerin käsiteltäväksi.

SELVITYS

Maahanmuuttovirasto on 13.10.2025 antanut siltä pyytämäni selvityksen, joka lähetetään kantelijalle tämän päätöksen ohessa. Maahanmuuttovirastosta myöhemmin saadun tiedon mukaan kantelijalle on myönnetty kansalaisuus 24.11.2025.

RATKAISU

Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintolain (434/2003) 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Kansalaisuushakemukselle ei ole kansalaisuuslaissa (359/2003) määritelty enimmäiskäsittely-aikaa lukuun ottamatta lain kiireellistä käsittelyä koskevaa 20 a §:ää (474/2024, voimaan 1.10.2024), jonka mukaan kansalaisuushakemus käsitellään kiireellisenä, jos hakija on kansainvälistä suojelua saava tai kansalaisuudeton.

Asiasta saatu selvitys

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelija on jättänyt kansalaisuushakemuksen 6.3.2023 ja tunnistautunut 10.3.2023.

Kansalaisuushakemukset ohjataan Maahanmuuttoviraston asiankäsittelyjärjestelmässä niin sanottuihin koreihin. Hakemukset, joissa on vireillepanohetkellä tarkempaa selvitystä vaativia seikkoja, ohjautuvat omiin koreihin. Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelijan hakemus ohjautui tarkempaa selvittämistä vaativien hakemusten koriin odottamaan käsittelyvuoroaan.

Kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittely kesti yhteensä runsaat kaksi vuotta ja kahdeksan kuukautta. Maahanmuuttovirasto on todennut, että kantelijan hakemuksen käsittelyn viivästyminen johtuu kansalaisuushakemusten käsittelyn ruuhkasta ja hakemuksen ohjautumisesta tarkempaa selvittämistä vaativien hakemusten koriin, jonka käsittelyajat ovat pitkiä. Hakemuksen käsittelyn viivästykselle ei ole ollut havaittavissa muita syitä.

Arviointi

Laillisuusvalvonnassa käsittelyaikojen asianmukaisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti asian laadun ja siihen liittyvien yksilöllisten olosuhteiden perusteella. Huomiota kiinnitetään muun muassa asian laajuuteen, vaikeuteen ja käsittelyn edellyttämien toimenpiteiden määrään sekä siihen, onko asian käsittelyssä sellaisia vaiheita, joiden aikana se ei ole edennyt.

Kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittely kesti yhteensä kaksi vuotta ja kahdeksan kuukautta, jota on lähtökohtaisesti pidettävä pitkänä käsittelyaikana. Maahanmuuttoviraston niin ikään kansalaisuushakemuksen käsittelyaikaa koskeneessa toisessa kanteluasiassa ([OKV/2474/10/2023](#)) antaman selvityksen mukaan sisäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja Maahanmuuttoviraston tulossopimuksessa vuosille 2023–2027 (VN/5122/2022) kansalaisuushakemuksen käsittelyaikatavoitteeksi on sovittu 365 päivää.

Laillisuusvalvonnallinen arviointini Maahanmuuttoviraston menettelystä perustuu kanteluun ja virastolta saatuun selvitykseen. Viimeksi mainitun mukaan asian käsittelyaikaan on vaikuttanut yleisesti ruuhkautunut työtilanne. Hakemus oli lähes koko käsittelyajan ilman aktiivisia selvittämistoimia. Hakemuksen käsittely on viivästynyt ilmeisen aiheettomasti.

Toimenpiteet

Olen jo päätöksissäni 28.5.2024 [OKV/945/10/2023](#) ja 3.6.2024 [OKV/1399/10/2023](#) antanut Maahanmuuttovirastolle huomautukset kansalaisuushakemusten käsittelyn aiheettomasta viivästyksestä ja sen jälkeen useissa päätöksissäni arvioinut kansalaisuushakemusten käsittelyn viivästyneen Maahanmuuttovirastossa aiheettomasti.

Apulaisoikeuskansleri on jo kerrottua ennen 2.4.2024 niin ikään kansalaisuushakemuksen käsittelyn viipymistä koskeneessa päätöksessään [OKV/2474/10/2023](#) kiinnittänyt Maahanmuuttoviraston huomiota asioiden viivytyksetöntä käsittelyä koskevan säännöksen noudattamiseen.

Hän pyysi tuolloin virastoa ilmoittamaan, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet viime vuosina, onko käsittelyaikoja saatu lyhennettyä Maahanmuuttoviraston asiassa antamassa selvityksessä mainitsemilla toimilla, ja mitä lisätoimenpiteitä käsittelyaikojen lyhentämiseksi on mahdollisesti suunniteltu.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella 14.11.2024 antamassaan päätöksessä [OKV/1941/80/2024](#) todennut johtopäätöksensä, etteivät kansalaisuushakemusten käsittelyajat kokonaisuudessaan täyttäneet perustuslaissa ja hallintolaissa edellytettyä asian käsittelyä ilman aiheetonta viivytystä. Hänen mukaansa kansalaisuushakemusten käsittelyaikoja ei vielä Maahanmuuttoviraston toimenpiteistä huolimatta voinut pitää hyväksyttävänä ottaen huomioon kansalaisuuteen liittyvät oikeusvaikutukset ja asian merkitys kansalaisuutta hakevan kannalta. Apulaisoikeuskansleri jatkoi asian seurantaa ja pyysi Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2025, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet, sekä mahdollisista lisätoimenpiteistä niiden lyhentämiseksi.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella todennut 23.7.2025 antamassaan päätöksessä [OKV/1500/80/2025](#), että kansalaisuushakemusten käsittelyn tilanne Maahanmuuttovirastossa on kohentunut. Käsittelyssä on kuitenkin edelleen merkittäviä viiveitä sekä laajemmin viranomaistoimintaa koskevia kehittämistarpeita. Apulaisoikeuskansleri on vielä pyytänyt Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2026, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet sekä mahdollisista uusista lisätoimenpiteistä kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen lyhentämiseksi.

Nyt arvioitavana oleva Maahanmuuttoviraston menettely kantelijan asiassa ei Maahanmuuttovirastolle kerrotuin tavoin kansalaisuushakemusten käsittelyjen aiheettomasta viipymisestä viime aikoina jo annetut useat laillisuusvalvonnalliset seuraamukset ja apulaisoikeuskanslerin asiaa koskeva seuranta huomioon ottaen anna aiheetta muihin toimenpiteisiin kuin että saatan

Maahanmuuttoviraston tietoon edellä kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittelyn aiheettomasta viipymisestä esittämäni käsityksen.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm